

Reactie op Limburgs Aanvalsplan Stikstof

Op 28 januari heeft provincie Limburg haar 'Aanvalsplan Stikstof' bekend gemaakt. (Vreemd genoeg gebeurde dit zonder dat onze stichting daarbij is betrokken.)

Het 'Limburgs Aanvalsplan stikstof'

Volgens de provincie is het doel van het 'Aanvalsplan' het bereiken van de 'duurzaam gunstige staat van instandhouding van de in de Natura2000-gebieden aangewezen habitats'. Alle sectoren dienen een bijdrage te leveren aan de reductie.

De provincie wil een nationaal en Europees 'level playing field' en rijksfinanciering voor de Limburgse aanpak.

Er wordt voor een '70/30-saldo-benadering' gekozen: 70% van de emissieruimte voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen en 30% van de ruimte voor de natuur.

Korte termijn

Voor de korte termijn (2020-2021) wordt ingezet op het aanpakken van zogeheten 'piekbelasters' rondom natuurgebieden, een versnelde uitvoering van het natuurherstel en het weer 'duurzaam op gang brengen van de vergunningverlening'.

Acties voor de korte termijn:

- Inventariseren van stikstofbronnen in een nader te bepalen straal rondom de Natura2000-gebieden en de beoordeling van het effect daarvan op het gebied.
- Analyse en doorrekening van generieke maatregelen rondom de Natura2000-gebieden (denk aan snelheidsverlaging op provinciale wegen, natuurherstel-maatregelen, actualisatie stikstofverordening, mestbeleid)
- Landelijke en provinciale (bron)maatregelen treffen per sector. Voor de land- en tuinbouw wordt daarbij gedacht aan:
 - aankopen, verplaatsen, extensiveren of functiewijziging
 - snelle en haalbare innovatieve technieken
 - toepassen van ammoniakreductie via veevoer

(Middel)lange termijn

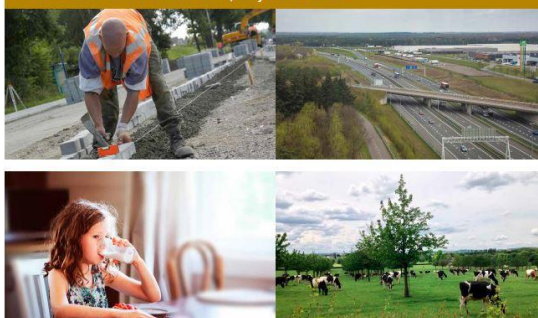
De provincie stelt dat de verschillende sectoren de mogelijkheden moeten onderzoeken om 'maatregelen en nieuwe innovaties te stimuleren in het terugdringen van emissiewaarden'. Ook zal 'toegewerkt worden naar regionale kringlooplandbouw, zullen de natuurinvesteringen voor 2021-2027 uitgevoerd worden en zal schone mobiliteit, energietransitie en verduurzaming van Limburg verder vorm gegeven worden'.

In deze aanpak zullen behalve stikstof ook andere doelen een rol spelen, zoals de opgaven rondom klimaat- en energiebeleid.

De provincie schrijft dat ze zich, naast het uitvoeren van de voor 2015-2021 geplande natuurherstelmaatregelen, in zal zetten om 'uitbreidingsmaatregelen daar waar mogelijk eerder te

Limburgs Aanvalsplan Stikstof Op weg naar een nieuwe balans

Provinciale Taskforce Stikstof | 28 januari 2020

kwantificeren en uit te voeren'. Waar mogelijk zullen bestaande Beheerplannen aangescherpt worden en aanvullende maatregelen op de grootste probleemlocaties getroffen worden.

Gebiedstafels

In drie 'gebiedstafels', voor Noord-, Midden- en Zuid-Limburg, zal specifiek besproken worden 'welke maatregelen in en rondom de natuurgebieden nodig en mogelijk zijn om de stikstofemissie te beperken, de economische activiteiten weer op te kunnen pakken en het natuurherstel te bevorderen'.

WBdP zal betrokken worden bij de gebiedstafels waarin de Peelrestanten gelegen zijn.

Voor het complete 'Aanvalsplan', zie

https://www.limburg.nl/publish/pages/4626/limburgs_aanvalsplan_stikstof.pdf

Reactie van WBdP

De planmaatregelen zijn niet in overeenstemming met de mooie woorden

Het 'Aanvalsplan' is in ieder geval beter dan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) dat door onze beroepen bij de Raad van State (RvS) is gesneuveld en waar, als je door de mooie beloftes heen keek, (zo goed als) geen reductie in bleek te zitten.

Maar echt gecharmeerd zijn we van dit provinciale plan nu ook weer niet. De doelstelling -het bereiken van de duurzaam gunstige staat van instandhouding in de Natura2000-gebieden- is op zich natuurlijk goed, maar we zien in het plan niet hoe die 'gunstige staat' kan worden bereikt.

De provincie stelt dat ze 70% van de gereduceerde emissie ten goede wil laten komen aan maatschappelijke en economische ontwikkelingen en 30% aan de natuur. Nou, dan kan die 'gunstige staat' niet worden bereikt. Immers: op dit moment is de stikstofdepositie in de Peel ruim drie keer zo hoog dan de waarde die de Peel kan verdragen (de 'kritische depositie'). Wanneer je daar 30% vanaf haalt, kom je uit op een waarde die nog steeds meer dan twee keer te hoog is! Het wordt dus meteen al duidelijk dat de mooie woorden van de provincie niet echt iets voorstellen.

So wie so is het bereiken van 30% reductie met die verhouding 70/30 zo goed als onmogelijk. Alle bestaande emissiebronnen zouden dan een reductie moeten bereiken van 100%, om na de 70% die daarvan weer besteed wordt aan ontwikkeling nog 30% reductie over te houden.

Een echte reductietaakstelling -een 'aanvalsplan' waardig- zou zijn dat alle sectoren hun emissie binnen 10 jaar dienen te hebben gehalveerd. Vervolgens kan er voor de periode daarna bekeken wat er dan per gebied aan verdere reductie nodig is om de instandhoudingsdoelen te kunnen behalen.

Op zijn minst zou de verhouding dan ook andersom dienen te zijn: 70% van de bereikte reductie dient ten goede te komen aan de natuur.

Wat het bereiken van een substantiële reductie ook ernstig bemoeilijkt, is het volgende: de provincie stelt dat bedrijven bij uitbreiding hun emissie gelijk kunnen houden, d.m.v. het toepassen van emissie-arme technieken ('intern salderen'). Dan schiet het natuurlijk niet op. WBdP vindt dat echt niet acceptabel.

Het grootste manco van het plan is echter dat er helemaal geen reductietaakstelling in te vinden is. Nergens kunnen we lezen hoeveel reductie er beoogd wordt binnen welke periode! Blijkbaar heerst de gedachte: 'als er maar wat gereduceerd wordt, dan zal het wel goed zijn'.

Dezelfde fout als bij het PAS

Juridisch gezien wordt daarmee dezelfde fout gemaakt als bij het PAS. De RvS heeft daarvan namelijk geoordeeld dat een reductieprogramma geen maatregelen mag bevatten die i.h.k.v. de Europese Habitatrichtlijn so wie so al verplicht zijn. Het lijkt er heel sterk op dat dit hier toch weer het geval is: het kleine beetje reductie dat met dit plan kan worden bereikt, is naar alle waarschijnlijkheid al hard nodig om te voorkomen dat de Habitats in de Peel verslechteren. En dan is er voor de Peel ook nog een verbeteringsdoelstelling. Pas als duidelijk is dat die twee Habitat-

doelen worden gehaald, mogen er maatregelen ingezet worden om weer stikstoftoenames toe te laten. Die duidelijkheid wordt met dit 'Aanvalsplan' niet verschaft. Het 'duurzaam op gang brengen van de vergunningverlening' lijkt ons hiermee dus een illusie.

Weer veel hoop op technische oplossingen

De provincie lijkt, net als in het verleden, weer veel kansen te zien in technische oplossingen. Dat is ons inziens ijdele hoop. De eerste jaren is er met die emissie-arme technieken weliswaar reductie bereikt, maar volgens het RIVM is die reductie de afgelopen jaren gestagneerd. Er komen bovendien steeds vaker berichten dat er met die emissie-arme systemen in de praktijk lang niet zoveel reductie bereikt wordt als waarmee gerekend is. En trouwens: zelfs al zou de emissie met technieken nog wat verder kunnen worden verminderd; het enorme mestoverschot wordt er dan niet minder op. De stikstofneerslag op gebieden zoals de Peel is veel te hoog om alleen met technieken voldoende omlaag te kunnen krijgen. Daar zal toch echt een heel ander soort landbouw, met veel minder dieren, voor nodig zijn.

Kringlooplandbouw?

Wat dat betreft: de provincie schrijft dat er toegewerkt zal worden naar regionale kringlooplandbouw. Op zich een goed streven. Het blijft echter wel vaag. Wat wordt er precies bedoeld met 'regionale schaal'? Wat betekent 'toewerken naar'? (bijv.: van Deurne uit gezien is Maastricht in de richting van Zuid-Afrika, maar dan ben je daar nog niet.) En op welke termijn dient die kringlooplandbouw dan te zijn gerealiseerd?

Mogelijkheden onderzoeken om maatregelen te stimuleren?

Ook de stelling dat de verschillende sectoren 'de mogelijkheden zullen moeten onderzoeken om maatregelen en nieuwe innovaties te stimuleren in het terugdringen van emissiewaarden' stelt ons niet gerust. Alleen de mogelijkheden onderzoeken? Geen concrete reductietaakstelling!?

Nog meer natuurbeheer?

Behalve vertrouwen in technische oplossingen lijkt de provincie ook veel hoop te hebben op extra natuurbeheer. Dat is vreemd, want uit diverse rapporten blijkt dat het niet mogelijk is om daarmee de nadelen van de veel te hoge stikstofneerslag te verminderen (o.a. omdat met bijv. plaggen niet alleen stikstof, maar ook de voor de vegetatie wel noodzakelijke mineralen worden afgevoerd).

Afsluiten van 'lichte kwalitatieve verplichtingen'?

Het enige dat helpt voor vrijwel alle natuurgebieden in Limburg is een drastische verlaging van de stikstofuitstoot en daarnaast het robuuster maken van de natuur. En met 'robuuster' wordt dan bedoeld: weerbaarder, beter bestand tegen bedreigingen van buitenaf. Concreet betekent het dat de in het algemeen te kleine natuurgebieden groter gemaakt zullen moeten worden en met elkaar moeten worden verbonden. En ook dat er een ruime zone omheen vernat dient te worden om het enorme probleem van de verdroging tegen te kunnen gaan.

Ook wat dat laatste betreft boezemt het plan ons niet veel vertrouwen in. We lezen bij het 'overzicht herstelmaatregelen natuur' dat er voor de Peelvenen een groot bedrag nodig zal zijn voor 'aanpassing hydrologie via afsluiting lichte kwalitatieve verplichtingen met boeren'. Dus geen vernatting van zo'n 2 a 3 km rondom de Peel, geen afbouwen van de beregening uit grondwater, maar alleen 'lichte kwalitatieve verplichtingen' voor boeren?

Het saneren van enkele bedrijven is niet genoeg

De provincie heeft het er in haar plan over dat er naast lokale/regionale maatregelen ook algemene bronmaatregelen nodig zullen zijn. Toch stelt het ons niet gerust dat we op meerdere plekken in het plan tegenkomen dat er bekeken moet worden 'welke maatregelen in en rondom de natuurgebieden nodig en mogelijk zijn', dat er gedacht wordt aan het 'aankopen van piekbelasters', plus aan 'aankopen, verplaatsen, extensiveren of functiewijziging'. Het lijkt er sterk op dat de provincie niet goed beseft dat het stikstofprobleem niet opgelost kan worden door enkele

emissiebronnen in de nabijheid van de natuurgebieden weg te nemen of te verplaatsen. We herhalen het nog maar weer eens: ruim 60% van de ammoniak legt een afstand af van meer dan 10 km voordat het gedeponeed is; zo'n 40% gaat zelfs verder dan 100 km (en stikstofoxides gaan nog veel verder). Het probleem zal alleen echt aangepakt kunnen worden door regionaal en landelijk (plus ook in het buitenland) op alle bronnen fors te reduceren.

Niks over een regionaal dier-stand-still

Wat we in het Limburgse plan ook erg missen is een middel om te voorkomen dat er 'gedweild wordt met de kraan open'. Provincie N.-Brabant heeft in 2017 het 'stalderen' ingevoerd, dat inhoudt dat per regio het aantal varkens en pluimvee niet toe kan nemen. Dit om te voorkomen dat het effect van de (technische) maatregelen teniet gedaan wordt doordat in de regio het aantal dieren weer toeneemt. Over zo'n ons inziens toch onmisbare maatregel wordt in het plan met geen woord gerept.

Niet in beton gegoten

De provincie schrijft dat het voorliggend plan niet in beton gegoten is: 'zolang het stikstofdossier deze urgentie heeft, zal het Aanvalsplan met regelmaat (halfjaarlijks) worden geactualiseerd, waarbij bij mogelijk nieuwe acties opgenomen zullen worden die in de uitwerking noodzakelijk blijken.' We hopen er dan maar op dat dat inderdaad zal gebeuren, want we kunnen nu al aangeven dat het heel hard nodig zal zijn.

WBdP beseft dat het niet eenvoudig is om op korte termijn een echt goed plan te maken voor zo'n enorm probleem. Bovendien is ook bij de landelijke overheid de gewenste snelheid en regie ver te zoeken.

Ondanks dat juridisch gezien (zie hierboven) vergunningverlening op basis van het voorliggende plan eigenlijk nog niet mogelijk is, is WBdP daarom niet van plan om alle ontwikkelingen tegen te houden, zeker niet bij die sectoren die slechts een gering deel van de stikstofneerslag veroorzaken. Wel moet het daarbij, ook voor de korte termijn, mogelijk zijn om tegenover toenames dusdanige bronmaatregelen te stellen dat er in totaliteit per saldo een afname bereikt wordt.

Voor wat betreft de veehouderij, duidelijk de grootste stikstofbron, zal WBdP voorlopig (in 2020) geen bezwaar maken indien er per vergunning minimaal een afname van de emissie van 30% bereikt wordt.

In dit komende jaar zullen we dan wel de indruk moeten krijgen dat er hard gewerkt wordt aan de opstelling van een programma dat serieuzer en concreter is dan dit 'Aanvalsplan', dat die naam eigenlijk niet verdient.

Help de Peel en ons beschermingswerk met een donatie op het banknummer hieronder. Bedankt!

Werkgroep Behoud de Peel

Facebook: Behoud de Peel Website: www.wbdp.nl

IBAN: NL25 TRIO 0338 4953 47 tnv Werkgroep Behoud de Peel, DEURNE